

INFORMACIJA

2001 01 18

Dėl Valstybės kontrolės tikrinimo
Valstybinio socialinio draudimo fondo
valdyboje ir jos teritoriniuose skyriuose
rezultatų

Valstybės kontrolė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyboje (toliau - VSDF valdyba) ir jos kai kuriuose teritoriniuose skyriuose tikrino valstybinio socialinio draudimo įmokų (toliau - VSD įmokos) surinkimą ir išieškojimą 2000 m. I pusm. ir vertino veiklos surenkant ir išieškant įmokas efektyvumą.

Nustatyta, kad VSD įmokų surinkimo užduotys 2000 m. I pusm. įvykdytos 96,2 proc., t.y., surinkta 85376,3 tūkst. Lt mažiau nei planuota.

VSD įmokų surinkimo užduočių neįvykdymą įtakojo šios, nuo įmokų administravimo nepriklausančios, priežastys:

1. Faktinis vidutinis mėnesinis apdraustųjų darbo užmokestis (849 Lt) buvo 3% mažesnis už prognozuojamą. Dėl šios priežasties negauta 61,6 mln. Lt įmokų.
2. Faktinis vidutinis apdraustųjų skaičius 2000 m. I pusm. buvo 13.4 tūkst. žm. mažesnis už prognozuotą (prognozuota 1147 tūkst. žm.). Dėl šios priežasties negauta 23,9 mln. Lt įmokų.
3. Valstybės lėšomis draudžiamų nedarbingų motinų, auginančių vaikus iki 3 metų amžiaus, faktiškai užregistruota 37.6 tūkst., t.y. 56% planuoto skaičiaus. Dėl to priskaičiuotos įmokos motinų baziniam pensijų draudimui buvo 10,7 mln. Lt mažesnės nei planuota.
4. Priėmus įstatymų pataisas dėl savarankiškai dirbančių ir jiems prilygintų asmenų privalomojo socialinio draudimo, sumažėjo jų mokamos socialinio draudimo įmokos dydis. Dėl šios priežasties priskaičiuota 8,7 mln. Lt įmokų mažiau.

Be to, VSD įmokų surinkimo bei baudų ir delspinigių išieškojimo užduotys neįvykdytos dėl VSDF valdybos Įmokų administravimo skyriaus, kuris vykdo VSD įmokų administravimą, bei VSDF valdybos teritorinių skyrių, kurie tiesiogiai atsakingi už VSD įmokų surinkimą, neefektyvaus darbo.

VSD įmokų surinkimo užduotis 2000 m. I pusm. įvykdė tik 7 VSDF valdybos teritoriniai skyriai iš 48.

Bendras VSD įmokų, baudų ir delspinigių įsiskolinimas 2000 07 01 buvo 958159,0 tūkst. Lt ir, palyginti su 2000 04 01, sumažėjo 3216.0 tūkst. Lt.

Viršnormatyvinis VSD įmokų, baudų ir delspinigių įsiskolinimas 2000 07 01 buvo 673709,2 tūkst. Lt ir, palyginti su 2000 04 01, padidėjo 8338,2 tūkst. Lt. Viršnormatyvinis VSD įmokų įsiskolinimas padidėjo 25 VSDF valdybos teritoriniuose skyriuose.

VSDF valdybos teritoriniai skyriai draudėjams, pažeidusiems VSD įmokų mokėjimo tvarką, neefektyviai taikė įstatymais numatytas sankcijas. Per 2000 m. I pusm. 21887 draudėjams buvo pateikti inkasiniai pavedimai išieškoti ne ginčo tvarka iš draudėjų sąskaitų bankuose laiku nesumokėtas VSD įmokas ir netesybas už 198387,4 tūkst. Lt, išieškota - 102512,9 tūkst. Lt. Per tą patį laikotarpį antstolių kontoroms buvo perduoti 5738 turto arešto aktai už 72124,1 tūkst. Lt, areštuotos 899 draudėjų banko sąskaitos už 32386,6 tūkst. Lt. VSDF teritoriniai skyriai per 2000 m. I pusm. 243 ūkio subjektų vadovams, padariusiems įmokų, delspinigių sumokėjimo tvarkos pažeidimus, taikė administracinę atsakomybę, t.y. skyrė 212400 Lt baudų, sumokėta - 92336 Lt.

Tačiau nustatyta, kad daugeliu atvejų, surašant administracinių teisės pažeidimų protokolus bei nagrinėjant administracinių teisės pažeidimų bylas, nebuvo laikomasi Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso reikalavimų – sprendimai neskirti administracinių nuobaudų bei nutraukti administracines bylas buvo priimami be apylinkės teismo teisėjo sankcijos. Vienu atveju įmonės vadovui bauda skirta mažesnė, nei numatyta galima minimali. Be to, VSDF valdybos teritoriniuose skyriuose buvo priimami sprendimai neskirti administracinių nuobaudų ir bylas nutraukti tuo laikotarpiu, kai Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse nebuvo numatyta galimybė atleisti nuo administracinės atsakomybės draudėjų administracijos vadovų, pažeidusių VSD įmokų apskaičiavimo ir jų mokėjimo tvarką.

VSDF valdybos įmokų administravimo skyrius nesiėmė reikiamų priemonių, kad VSDF valdybos teritoriniuose skyriuose būtų vykdomos VSD įmokų surinkimo užduotys, bei nepakankamai buvo reiklus teritorinių skyrių pareigūnams, kurie neefektyviai draudėjams taikė įstatymais numatytas sankcijas.

Be to, tikrinimu nustatyta, kad VSDF valdybos vadovų sprendimais, nesilaikant Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros laikinojo įstatymo bei kitų teisės aktų reikalavimų, VSD įmokų surinkimas buvo vykdomas atliekant tarpusavio atsiskaitymų užskaitas. Dėl šios priežasties Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetas negavo 306777,2 tūkst. Lt grynujų pinigų ir užskaitų sumomis sumažėję pinigų srautai iškreipė operatyvinę informaciją apie tikrąją VSD fondo būklę bei apsunkino jo bei pinigų srautų efektyvų valdymą.

VSDF valdybos vadovybė su tikrinimo rezultatais ir išvadomis sutiko.

Siūlyta taikyti griežtesnes poveikio priemones VSDF valdybos teritorinių skyrių pareigūnams, kurie tiesiogiai atsakingi už VSD įmokų surinkimą, kad būtų užtikrintas VSD įmokų surinkimo užduočių įvykdymas bei sugriežtintas įstatymais numatytų sankcijų taikymas draudėjams. Taip pat siūlyta iš esmės

pertvarkyti VSDF valdybos Įmokų administravimo skyriaus ir apskričių inspekcijų darbą surenkant ir išieškant įmokas.

Informacija apie tikrinimo rezultatus pateikta Vyriausybei, nurodant, kad įgyvendinant Valstybinio socialinio draudimo įmokų administravimo reformos koncepciją, kuriai Vyriausybė pritarė 2000 m. spalio 16 d. nutarimu Nr.1234, būtų atsižvelgiama į VSD įmokų surinkimo ir išieškojimo problemas.

Taip pat informacija apie tikrinimo rezultatus pateikta Prezidentūrai ir Seimo socialinių reikalų ir darbo komitetui.

Valstybės kontrolės Įstaigų kontrolės
skyriaus viršininkas

Albertas Mačiekus